

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Staroźrebach

I. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 1

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem;
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, zwanej w dalszej części „Ustawą”;
- 3) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, zwanego w dalszej części „rozporządzeniem”;
- 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne;
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.
3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;

- 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w § 1, z procesami w działalności banku, które przez Bank zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§ 4

Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) Poziom II to funkcja zarządzania ryzykiem realizowana przez komórki organizacyjne Banku w tym Stanowisko ds. zgodności/ kontroli wewnętrznej;
 - 3) Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię.
2. Schemat Struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Staroźrebach który należy do Systemie Ochrony został przedstawiony w Załączniku nr 1.

§ 5

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
2. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 6

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola realizowana na drugim Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne, niezależne od zarządzania ryzykiem, kontroli wykonywanych na Poziomie I oraz z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
2. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli na pierwszym poziomie oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
3. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska ds. zgodności.

§ 7

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku i Spółdzielni.

2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.
4. Zasady organizacji i realizacji audytu wewnętrznego są uregulowane w Załączniku nr 11 do Umowy Systemu Ochrony.

II. STANOWISKO DS. ZGODNOŚCI

§ 8

Cela działania stanowiska

Celem działania stanowiska ds. zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, a także normami etycznego działania, a także utrzymanie ryzyka braku zgodności na poziomie objętym przyjętym w Banku apetytem na ryzyko braku zgodności

§ 9

Zakres działania stanowiska ds. zgodności

1. Działanie stanowiska ds. zgodności obejmuje zadania drugiej linii obrony (drugiego poziomu), w zakresie objętym przez uniwersum compliance, polegające na:
 - 1) zapewnieniu zgodności
 - 2) zarządzanie ryzykiem braku zgodności na drugiej linii obrony (drugim poziomem), tzn. z wyłączeniem zadań komórek i jednostek organizacyjnych pierwszej linii obrony (pierwszego poziomu).
2. Zapewnienie zgodności przez stanowisko ds. zgodności obejmuje:
 - 1) stosowanie mechanizmów kontrolnych w ramach działania stanowiska ds. zgodności,
 - 2) monitorowanie skuteczności mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka braku zgodności poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie, na podstawie matrycy funkcji kontroli w zakresie celu „zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi”;
3. Wykonywanie zadań w zakresie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności – polega na realizacji zadań w zakresie:
 - 1) identyfikacji,
 - 2) oceny,

- 3) kontroli, tzn. projektowaniu, wiążącym opiniowaniu, stosowaniu mechanizmów kontroli (ograniczania) ryzyka braku zgodności,
- 4) monitorowania oraz
- 5) raportowania na temat ryzyka braku zgodności.

§ 10

Uniwersum compliance

1. Uniwersum compliance będące przedmiotem działań stanowiska ds. zgodności obejmuje:
 - 1) wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku z wyjątkiem audytu wewnętrznego i wszystkie procesy objęte systemem kontroli wewnętrznej, zwłaszcza istotne;
 - 2) szczególne przepisy prawne, regulacje wewnętrzne wdrażające te przepisy do działalności, standardy rynkowe dotyczące działalności Banku,
2. Szczególne przepisy prawne, regulacje wewnętrzne, standardy rynkowe dotyczące działalności Banku obejmują:

Lp.	Zakres przepisów	Ograniczenia uniwersum compliance
1.	Przepisy i regulacje związane z prawem bankowym	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) realizowanymi przez komórki ds. ryzyka oraz prawne
	Ochronę konsumenta i przeciwdziałanie nieuczciwej konkurencji, analiza wzorców umów, w szczególności pod kątem niedozwolonych klauzul umownych (tzw. klauzul abuzywnych)	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) realizowanych przez komórki prawne
	Obowiązek rzetelnej reklamy produktów i usług	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) realizowanych przez komórki prawne
	Wprowadzanie nowych produktów i modeli biznesowych, w szczególności pod kątem przeciwdziałania obchodzeniu powszechnie obowiązujących prze-	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) realizowanych przez komórki prawne

	pisów (Rek. M 14.6)	
	Outsourcing	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) realizowanymi przez komórki ds. ryzyka oraz prawne
	Ochronę tajemnicy bankowej	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) komórek ds. bezpieczeństwa informacji
	Ochronę danych osobowych	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) realizowanymi przez komórki ds. ochrony danych osobowych (ABI)
	Przeciwdziałanie konfliktowi interesów, w tym konfliktowi personalnemu	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) realizowanymi przez komórki ds. ryzyka oraz prawne
	Darowizny i podarunki, transakcje własne pracowników	W zakresie nie objętym przez obowiązki (np. weryfikacji bieżącej i testowania pierwszej linii obrony) realizowane przez komórki ds. ryzyka oraz prawne
	Ryzyko braku zgodności związane z klientami i transakcjami, np. tworzenie listy kontrahentów, z którymi bank nie zamierza podejmować współpracy (Rek. M 14.6)	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) pierwszej linii obrony) realizowanymi przez komórki ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu
	Prawo pracy, w tym zwłaszcza mobbing	W zakresie nie objętym obowiązkami

	i molestowanie w pracy	(np. weryfikacji bieżącej i testowania (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) pierwszej linii obrony) realizowanymi przez komórki ds. kadrowych
	Politykę informacyjną dotyczącą ujawnień	W zakresie nie objętym obowiązkami (np. weryfikacji bieżącej i testowania (np. weryfikacji bieżącej i testowania działań pierwszej linii obrony) pierwszej linii obrony) przez komórki ds. ryzyka

§ 11

Szczegółowe zadania stanowiska ds. zgodności

Szczegółowe zadania stanowiska obejmują:

- 1) opracowanie projektów regulacji wewnętrznych określających: cel, zakres i szczegółowe zasady działania oraz strukturę organizacyjną komórki, a także pisemne procedury, metodyki oraz dokumentowanie działań,
- 2) opracowanie projektów regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku,
- 3) dbałość o właściwe powiązanie zarządzania ryzykiem braku zgodności ze strategią Banku, w tym poprzez dokonywanie przeglądów zarządczych regulacji dotyczących działania stanowiska ds. zgodności oraz w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 4) identyfikowanie ryzyka braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych banku, standardów rynkowych oraz przeprowadzanie wewnętrznych postępowań wyjaśniających,
- 5) ocena ryzyka braku zgodności poprzez pomiar lub szacowanie,
- 6) kontrole ryzyka braku zgodności, rozumiana jako oddziaływanie na jego poziom poprzez działania podejmowane przez stanowisko, w tym w zakresie stosowania mechanizmów kontrolnych,
- 7) monitorowanie poziom ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontrolnych, o których mowa pkt. 6, w szczególności poprzez wykorzystanie wyników oceny ryzyka oraz przeprowadzanie testów zgodności,

- 8) okresowe raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu,
- 9) doradzanie Zarządowi i komórkom organizacyjnym w zakresie zgodności,
- 10) współpraca z komórkami wewnętrznymi Banku w zakresie oceny i monitorowania ryzyka braku zgodności, w tym z Zespołem ds. ryzyk, radcą prawnym Banku,
- 11) koordynowanie działań innych komórek i jednostek organizacyjnych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 12) przyjmowanie zgłoszeń naruszenia prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych i zapewniania ochrony danych osób dokonujących zgłoszeń, jak również osób, którym zarzuca się dokonanie naruszenia.

§ 12

Niezależność działań stanowiska ds. zgodności

1. Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania stanowiska do spraw zgodności.
2. Stanowisko do spraw zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, tzn. ma prawo zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu.
3. Stanowisko ds. zgodności lub osoba zastępująca uczestniczy w posiedzeniach Zarządu.
4. Stanowisko ds. zgodności uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej, w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
5. Powoływanie i odwoływanie osoby zajmującej stanowisko ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.
6. Odwołanie osoby zajmującej stanowisko ds. zgodności odbywa się za zgodą rady nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu przez radę nadzorczą.

§ 13

Struktura organizacyjna stanowiska

1. Stanowisko ds. zgodności jest bezpośrednio podległe bezpośrednio Prezesowi Zarządu.
2. Stanowisko ds. zgodności może być łączone z innymi komórkami organizacyjnymi, funkcjami i stanowiskami w Banku. Pracownik na tym stanowisku może wykonywać inne ob-

owiązki niż wynikające z zadań tego stanowiska. Nie powinno to jednak prowadzić do konfliktu interesów.

III. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH ZA ZAPROJEKTOWANIE, WPROWADZENIE ORAZ ZAPEWNIENIE SKUTECZNEGO I ADEKWATNEGO SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 14

Zarząd Banku

1. Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu kontroli wewnętrznej - w tym w zakresie zapewniania zgodności oraz procedur anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w banku procedur i standardów etycznych.
2. Zarząd banku odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym: opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności.
3. Do obowiązków Zarządu należy opracowanie, wdrożenie oraz zapewnianie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności wyodrębnienie komórki do spraw zgodności oraz zapewnienie jej odpowiedniej niezależności i zasobów.
4. Zarząd podejmuje działania, mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku ze stanowiskiem ds. zgodności, oraz dostępu stanowiska ds. zgodności do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne, w związku z wykonywaniem przez nią obowiązków służbowych.
5. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd jest odpowiedzialny za adekwatność i skuteczność procedury anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych w Banku Spółdzielczym
7. Zarząd ustala wewnętrzny podział kompetencji wskazujący członka zarządu, do którego są zgłaszane naruszenia oraz odpowiedzialnego za bieżące funkcjonowanie procedur anonimowego zgłaszania naruszeń.

8. Zarząd informuje nie rzadziej niż raz do roku Radę Nadzorczą o sposobie wypełniania zadań w zakresie:
 - 1) zaprojektowania, wprowadzenia oraz zapewniania we wszystkich jednostkach organizacyjnych i komórkach organizacyjnych banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli,
 - 2) zapewnianiu niezależności stanowiska ds. zgodności i środków finansowych, o których mowa w Polityce.

§ 15

Rada Nadzorcza Banku

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej, tym samym nadzoruje zapewnianie zgodności i zarządzanie ryzykiem braku zgodności – będące częścią systemu kontroli wewnętrznej.
2. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę zgodności, ponadto „Regulamin kontroli wewnętrznej”, a także „Regulamin funkcjonowania stanowiska ds. zgodności”.
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank,
3. W ramach nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności Rada Nadzorcza:
 - 1) monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od stanowiska ds. zgodności, audytu wewnętrznego, Zarządu Banku.
 - 2) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania;
 - 3) nadzoruje przestrzeganie w banku polityk, procedur i planów w zakresie zapewniania zgodności.
4. Rada Nadzorcza upewnia się, że wprowadzone przez Zarząd rozwiązania organizacyjne oraz regulacje wewnętrzne mające na celu ograniczenie występowania konfliktu interesów i powiązań personalnych są odpowiednie i zapewniają w szczególności:
 - 1) rozdzielenie funkcji kierowania i zwierzchności organizacyjnej nad jednostkami operacyjnymi w banku (w tym uwzględniające podejmowanie decyzji w okresie zastępstwa członków zarządu banku)

- 2) niezależność i obiektywizm sprawowanej kontroli wewnętrznej
- 3) przestrzeganie określonych w banku zasad podejmowania decyzji przez osoby powiązane personalnie.
5. Wewnętrzny podział kompetencji wskazujący członka zarządu, do którego są zgłaszane naruszenia oraz odpowiedzialnego za bieżące funkcjonowanie procedur anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych w Banku Spółdzielczym podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.
6. Rada Nadzorcza, w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz w roku, ocenia adekwatność i skuteczność procedury anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych w Banku Spółdzielczym
7. Rada Nadzorcza dokonuje ponadto corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, stanowiska ds. zgodności oraz audytu wewnętrznego co najmniej w oparciu o następujące dokumenty i informacje:
 - 1) Wyniki kontroli/przeglądów/audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne Banku, Departament Kontroli BPS SA (w tym przeglądy zewnętrzne na zlecenie Rady Nadzorczej Banku),
 - 2) Wyniki audytów realizowanych przez SSOZ,
 - 3) Wyniki niezależnego przeglądu monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych procesów istotnych,
 - 4) Wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
 - 5) Ocena BION.
8. Rada Nadzorcza zatwierdza akceptowalny poziom ryzyka braku zgodności.

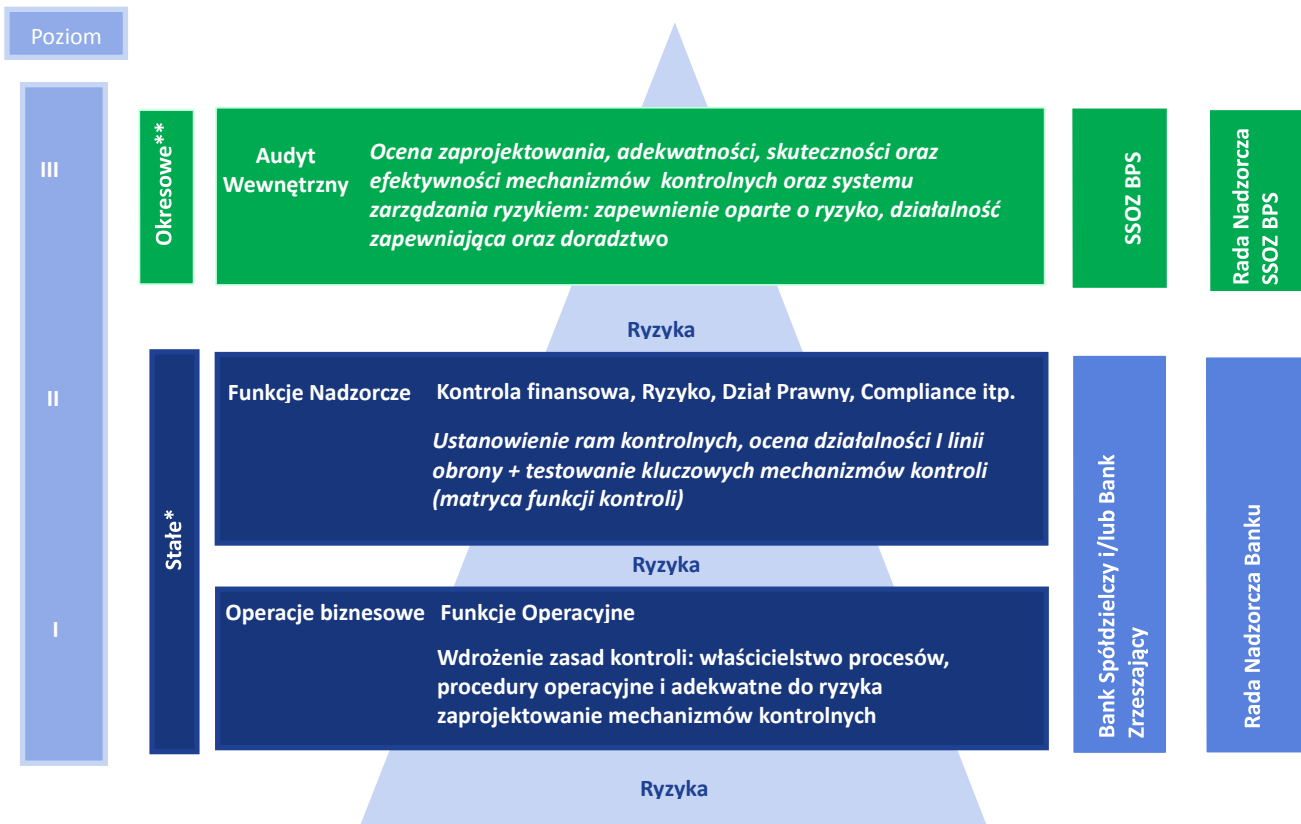
§ 10

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależność realizacji tej funkcji.
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania w Systemie ochrony funkcji audytu wewnętrznego.

Załącznik nr 1

Schemat Struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Starożrebach

*Kontrole wpisane w przebieg procesu, wykonywane regularnie.

**Audyty realizowane przez komórkę audytu wewnętrznego w oparciu o Plan Audytu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.